

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کارشناسی عوارض اقدامات تشخیصی و درمانی در رشته تخصصی زنان و زایمان و نازایی

دکتر کامران سلطانی

متخصص پزشکی قانونی

دیدگاه‌های رایج

- الف- با توجه به اینکه عوارض در جریان امور تشخیصی و درمانی بوجود می‌آیند در هر صورت پزشک مسئول است.
- ب - با توجه به اینکه از نظر علمی عوارض بوجود آمده در کتب مرجع ذکر شده‌اند جزء « عوارض شناخته شده » محسوب شده و پزشک مسئول نیست.

مثال: فلج ارب و هیپوکسی نوزاد (فلج مغزی)

الف- درخصوص فلج ارب پزشکان متخصص زنان و کادر مامایی در هر صورت مسئول هستند. درباره هیپوکسی نیز پزشکان متخصص زنان، اطفال و بیهوشی و کادر مامایی مسئولیت دارند.

ب- فلج ارب از عوارض شناخته شده زایمان دشوار است و کسی مقصر نیست. هیپوکسی نوزاد نیز عارضه‌ایی شناخته شده است و در هر صورت کسی مسئولیت ندارد.

راهکار پیشنهادی شامل توجه به مواردی برای شناسایی بهتر موضوع براساس شواهد پزشکی مندرج در پرونده و مدارک پزشکی بوده و لازم است مسائل زیر در نظر گرفته شوند.

۱. شناسایی دقیق عارضه بوجود آمده

۲. شناسایی علل و چگونگی ایجاد

۳. بررسی رابطه علیت بین اقدامات پزشک و ایجاد عارضه

۴. بررسی اقدامات پزشک متناسب با شرایط بیمار در مراحل مختلف سیر بیماری

موارد مربوط به تشخیص

الف - عدم تشخیص

ب - تشخیص نادرست

پ - تشخیص دیر هنگام

قصور یا عدم قصور؟

۱ - وضعیت و شرایط بیمار مورد توجه بوده یا نوع بیماری؟

۲ - دسترسی به امکانات و تجهیزات و شرایط مکانی و زمانی

چگونه بوده؟

● عدم حضور بر بالین بیمار در صورتی که منجر به عدم تشخیص گردد؛ قصور (بی مبالاتی) محسوب می گردد. عدم بررسیهای تکمیلی متناسب با شرح حال و وضعیت بالینی بیمار که منجر به عدم تشخیص شود؛ **تخلف پزشکی** است و اگر منجر به ایجاد آسیبی گردد؛ **قصور** خواهد بود.

موارد مربوط به اندیکاسیون اقدامات

الف - وجود شواهد پزشکی کافی در مدارک و مستندات

ب - نفع و زیان در مورد اقدامات پرخطر

پ - توجه به این اصل:

درمان « بیمار » بجای درمان « بیماری »

- اگر عمل جراحی و اقدامات درمانی بدون اندیکاسیون انجام شوند، **تخلف پزشکی** محسوب می گردند و اگر در نتیجه اقدام فوق عارضه ای بوجود آید **قصور (بی احتیاطی)** محسوب می گردد.

عوارض قابل پیش بینی

- اطلاع از احتمال وقوع
- آمادگی پزشک برای عوارض
- آماده نمودن کادر معالج
- پیگیری پزشک و کادر معالج

- هر پزشک متخصص زنان باتجربه می داند که انجام عمل جراحی برداشتن رحم یا توده های رحمی می تواند با عارضه احشاء شکمی همراه باشد، بنابراین انتظار داریم که به فکر عارضه بوده و اقدامات معمول لازم را به عمل آورد.

عوارض قابل پیشگیری

- از بروز برخی از عوارض می توان پیشگیری نمود
- اطلاعات علمی کافی
- مهارت کافی در انجام پروسیجرها

● در لاپاروسکوپی انتظار داریم که فرد مهارت کافی در بکارگیری دستگاه و انجام امور تشخیصی و درمانی داشته باشد. همچنین عوارض را بشناسد، به فکر آنها بوده و با دستورهای پزشکی مناسب بتواند در صورت وقوع آنها را به موقع تشخیص دهد و درمان نماید.

بررسی شیوه انجام اقدامات پزشکی

در مدارک پزشکی (اوراق شرح حال - شرح عمل و نت‌های
پزشکی - دستورات پزشکی و نتیجه آزمایش‌ها ...) راه تشخیص
شیوه انجام خدمات پزشکی است و باید به نحو کامل و صحیح
توسط پزشک تکمیل گردد.

● **سوال_** آیا انتظار داریم که متخصص زنان به تنهایی از عهده تمام عوارض برآید؟

تشخیص و درمان عوارض

- تشخیص صحیح و به هنگام عوارض
- درمان صحیح و به هنگام عوارض
- مشاوره و دریافت کمک به موقع

همیشه نمی توانیم از وقوع عوارض جلوگیری
کنیم. تکلیف چیست؟

پاسخ این مسئله بررسی دقیق اقدامات پزشک در
کلیه مراحل و اینکه او « راه درست را رفته است »
می باشد.

● نقش مسئول فنی در باره عوارض چیست؟

- ۱-وظیفه (نیروی انسانی، تجهیزات و فضای فیزیکی، فرایندهای کاری)
- ۲-کوتاهی در انجام وظایف
- ۳-ایجاد صدمه
- ۴-رابطه علمی بین بند ۲ و ۳

جمع‌بندی

۱- در مورد فلج ارب و فلج مغزی ناشی از هیپوکسی از ابتدا نمی‌توان نظر بر قصور یا عدم قصور داد. بلکه با ملاحظه دقیق پرونده و شواهد پزشکی در صورتیکه در کلیه مراحل اقدامات تشخیصی و درمانی مبتنی بر اصول علمی و متناسب با شرایط بیمار باشد، نظر کارشناسی بر عدم قصور خواهد بود.

۲- بنابراین هرگونه پیش‌داوری در مورد سرنوشت بررسی پرونده‌های مذکور قبل از بررسی کارشناسی مبتنی بر شواهد پزشکی، مبنای علمی و قانونی ندارد.

از توجه شما سپاسگزارم